

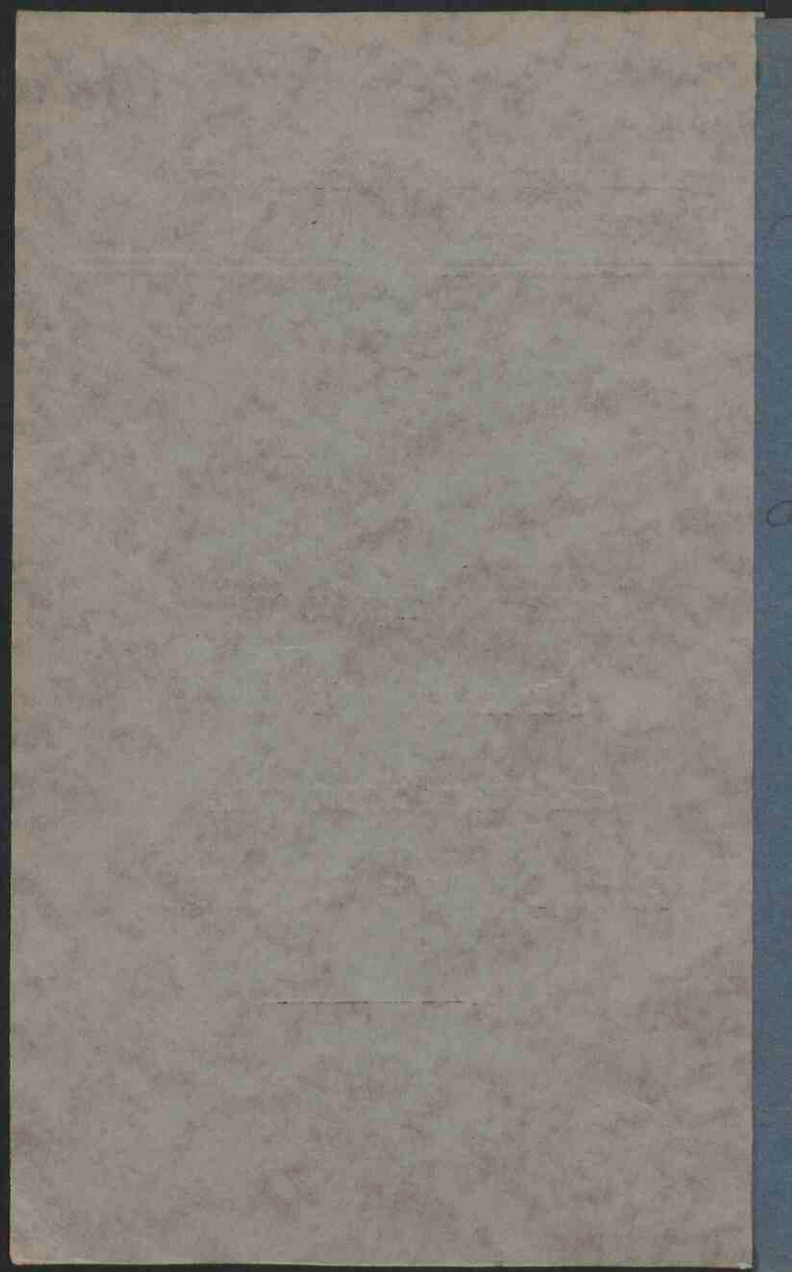
Het gouvernement van Sanche Panche op het eiland Barataria : blijspel

<https://hdl.handle.net/1874/368109>

BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT
TE UTRECHT

1929

Verzameling tooneel=
stukken uit de
nalatenschap van
Prof. Dr. J. te WINKEL
No. 349

H. W. M. 2907

Het Gouvernement
van Surinam
door
J. van der Crugssen

De schryver is N. van der Cruyssen
De eerste Deel is, Amst. 1681 8°
De tweede June 1694 8° (Gron. belk.)

349 *J. K. Winkel*

H E T
G O U V E R N E M E N T
V A N
S A N C H E P A N C H E,
O P H E T E I L A N D
B A R A T A R I A,
B L Y S P E L.
Den Laatste Druk.

C A M S T E R D A M,
By d'Erfgen: van J. L E S C A I L J E, op den Middel-
dam, op de hoek van de Vischmarkt. 1709.

Met Privilegie.

98

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

M A V

SANCHE PANCHE

OF THE FIELD

В А Р А Т А Р И Д

1 2 3 4 5 6

Don't Laugh! Don't

C O P Y E

V A N D E

P R I V I L E G I E.

De Staten van Holland ende Westvriesland doen te weten, alsoo ons vertoond is by de Regenten van het Burger Weeshuys ende Oude Mannenhuys der Stadt Amsterdam, en, in die qualiteyt, te samen ygenaars, mitsgaders Regenten van den Schouburg aldaar, dat zy Supplianten, sedert eenige Jaren hebbende gejouffteert van onsen Octroy of Privilegie van dato den 19. September 1684. waar by wy aan de Regenten van den selve Schouburg, in die tyd, hadden gelieven te consenteren, accordeeren ende oetroyeren, dat sy, geduurende den tyd van vyftien eerst achter een volgende Jaren, de Werken, die doenmaals ten dienste van het Toneel reeds gedrukt waren, ende, van tyd tot tyd, nog vorder in het ligt gebracht, ende ten Toneele gevoert soude werden, alleen soude mogen drukken, uytgeven en verkopen, nu ondervonden, dat de Jaren, by het voorgemelde onse Octroy of Privilegie genaamt, op den 19. September 1699. souden komen te expireren; ende dewyl de Supplianten ten meesten dienste van de Schouburg, waar van hunne respectieve Godshuyzen onder andere mede moesten werden gesubcenteert, de voorgemelde Werken; soo van Treurspellen, Blyspelleten als Kluchten, als anders, die reets gedrukt, en ten Toneele gevoert waeren, of in het toekomende gedrukt, en ten Toneele gevoert souden mogen werden, geerne alleen, gelyk voorheenen, souden blyven drukken, doen drukken, uytgeven en verkoopen, ten einde de selve Wercken door het nadrukken van anderen, haer luyster, soo in tael, als spelkonst, niet moogen komen te verliezen, dog dat sulx aan haer, na de expiratie van het bovengemelde ons Octroyen, sulx nae den 19. September 1699. niet gepermitteert soude wesen, soo vonden de Supplianten hun genoodzaakt sig te keeren tot ons, onderdaanig verfoekende, dat wy aan de Supplianten, in hare bovengemelde qualiteyt, geliefden te verleenen prolongatie van het voorz. Octroy of Privilegie, omme al-

foo de voorfz. Werken, foo van Treurfpellen, Blyfpellen, Kluchten, als andere, reets gemaakt'en ten Toneele gevoert, en als nog in het ligt te brengen, den tyd van vyftien eerft achter een volgende Jaren, alleen te mogen drucken en verkopen, of doen drucken en verkoopen, met verbod aen allen anderen op feeckere hoge penen, by UEd. Groot Mog. daar toe te ftellen, en voorts in comuni forma; foo is 't dat wy defake ende het verfoek voorfz. overgemerkt hebbende, ende genegen wefende, ter bede van de Supplianten, uyt onfe rechte wetenfchap, Souveraine magt en autoriteyt, defetve Supplianten geconfenteert, geaccordeerd ende geöftroyeert hebben, confenteeren, accordeeren ende öftroyeren, mits defen, dat fy, by contiuuatie, de voorfz. Wercken, foo van Treurfpellen, Blyfpellen, Klugten als andere, reets gemaakt en ten Toneele gevoert, en als nog in het ligt te brengen, den tyd van vyftien eerft achter een volgende Jaren, alleen binnen onfen landen, fullen mogen drucken, doen drucken, uytgeven en verkoopen, verbiedende daerom allen en een ygelyk, de voorfz. werken in 't geheel ofte ten deele, naer te drucken, ofte, elders naergedrukt, binnen den felven onfen landen te brengen, uyt te geven ofte verkopen, op de verbeurte van alle de naergedruckte, ingebragte, ofte verkogte exemplaaren, ende een boete van drie hondert guldens daar en boven, te verbeuren, te appliceren een derde part voor den Officier, die de calangie doen fal, een derde part voor den Armen der Plaaten daar 't casus voorvallen fal, en het refterende derde part voor de Supplianten, alles in dien verftande, dat wy de Supplianten met defen onfen öftroye alleen willende gratificeren tot verhoedinge van hare fchade door het naedrukken van de voorfz. Wercken, daar door in genigen deele verftaen den inhoud van dien te autorifeeren, ofte te advoueeran, ende, veel min het felve onder onfe protectie ende befcherminge eenig meerder credit, aenfien, of reputatie te geeven, nemaal de Supplianten in cas daar inne iets onbehoorlyks foude influeren, alle het zelve tot haaren lafte fullen gehouden wefen te verantwoorden, tot dien einde wel expreffelyk begeerende, dat by aldienfy defe onfe Öftroye voor de voorfz. Werken fullen willen ftellen, daar van geen geabbrevieerde ofte gecontraheerde mentie fullen mogen maken: nemaal gehouden fullen wefen het felve Öftroy in 't geheel, en fonder eenige Omiffie;

fic, daar voor te drucken, ofte te doen drucken, ende dat sy gehouden sullen syn een exemplaar van alle de voorfsz. Werken, gebonden en wel geconditioneert, te brengen in de Bibliotheecq van onse Univerfiteit tot Leyden, ende daar van behoorlyk te doen blyken, alles op pene van het effect van dien te verliefen. Ende ten eynde de Supplianten defen onsen Oñtroye ende confente mogen genieten als naar behooren, laften wy allen ende een ygelyk die 't aangaan mag, dat sy de Supplianten van den inhoud van defen doen laften ende gedogen, ruftelyk, vredelyk ende volkomentlyk genieten ende gebruyken, cesserende alle belet ter contrarie gedaan. Gedaan in den Hage; onder onsen grote Zegele, hier onder aan doen hangen op den een en twintigften May in 't Jaar onses Heer en Zaligmakers, een duyfent ses hondert negen en negentich.

A. HEINSIUS.

Ter ordonnantie van de Staten

SIMON van BEAUMONT.

De Regenten van het Wees-en Onde Mannenhuis hebben, in haar voorfsz. qualiteit, het recht van dese Privilegie, vergund aan de Erfgenaam van *J. Lescaille*, voor al de Treur-Bly en Kluchtspelen, die by haar, ten dienst van de Schouwburg, reeds zyn gedrukt.

In Amfteldam den 15 September 1669.

VERTOONERS.

SANCHE PANCHE, *Schildknaap van Don Quichot de la Mancha.*

GUILHELMO, *Hofmeester van den Hertog van Nunquam novi.*

FRANCISCO, *Secretaris.*

PEDRO REZIO, *Doctor.*

BIONO, *Dienaar, spelende den Pleiter, en een van des gewaande vyands Party.*

JAQUES, *een Kleermaaker.*

PONTIAL, *een Boer.*

JACO, *Koopman.*

BESTEVAAR,

LUCRETIA.

BORDELO.

LIDIA, *Vrouw van Beatrix.*

TROZINA, *Huisvrouw van* { LIDIA.

BEATRIX, *Meid van*

PAGIE, *van den Hertog.*

ZWYGENDE.

DANSSERS,

GEVOLG.

Het Tooneel is in zeker Dorp, onder den naam van het Eiland Barataria.

HET

H E T
 GOUVERNEMENT
 V A N
 SANCHE PANCHE.

E E R S T E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L

GUILHELMO, FRANCISCO, PEDRO
 REZIO.

GUILHELMO.

'k ie dat hier alles is gereed,
 En 'k vinde u allebei verkleed,
 'kHeb ook my zelfs, niet zonder reeden;
 Dus, als gy ziet, meê gaan verkleeden:
 Zoyder nu slechts voor hem ziet,
 Zie ik het werk naar wensch geschied.

FRANCISCO.

Maar dit moet ik noch aan u vraagen,
 Waarom den Hertog neemdt behaagen
 In al deez' toefstel, die men doet
 Voor zulk een lompe en slechten bloed?
 Voor my, het schynen vreemde zaaken.

GUILHELMO.

't Is om den Hertog te vermaaken.
 Hoor; Sanche Panche, ons aller spot,
 Is van den Ridder Don Quichot
 (Met recht de naam van gek wel waardig)

8 HET GOUVERNEMENT

Den Schildknaap, zeer getrouw, en vaardig.

Deez' Don de Zot heeft laatstmaal in

't Ontoveren van die Gravin

Trifaldi, hem, na meerder zaaken,

Beloofd een Gouverneur te maaken.

Den Hertog, die dit hadt gehoord,

Wierd straks tot zyn vermaak bekoord,

Om hem deez' braave pots te speelen,

Die hy wilde aan myn zorg beveelen,

En heeft hem, daar hy zo na haakt,

Aldus tot Gouverneur gemaakt.

Hy komt, maar 't zal hem zonder schroomen,

Veel zuurder, als hy meent, bekoomen:

'k Wed dat men 't hem zo moede maakt,

Dat hy zich zelfs wel weêr ontslaakt.

Laat ons nu met verstand verzinnen,

Hoe dat men dit best zal beginnen.

FRANCISCO.

't Geen daar toe hoord is reeds besteld,

Daarom u zelfs hier in niet kweld:

'k Heb, om in 't minste niet te vreezen,

Al 't volk van 't Dorp wel onderweezen.

GUILHELMO.

Ik heb ook last te schryven, aan

Den Hertog, 't geen hier werd gedaan.

PEDRO REZIO.

't Zal hem licht niet vergeeten weezen,

Dat hy u heeft gezien voor deezen.

GUILHELMO.

Dit kleet en zal my niet verraân.

PEDRO REZIO.

Uw knecht, myn Heer, komt ginder aan.

GUILHELMO.

Wel, komt den Gouverneur aantreedén?

VAN SANCHE PANCHE.
TWEEDE TOONEEL.

9

GUILHELMO, FRANCISCO,
PEDRO REZIO, BIONO.

BIONO.

O neen ! maar wel tot hier gereeden,
'k Meen dat hy sterven zou veel eer,
Alsdathy 't beest verliet, myn Heer,
Hy houd zyn ezel wel in eeren,
'k Meen dat hy zal met hem regeeren.
Zie, zeld hy, datje wel oppast,
Dat toch myn Graauwtje niet lang vast;
Want met zyn meester, moetje weeten,
Heeft het van daag noch niet gegeten:
Och, 't arme beest ! 't geen my zeer kweld,
Heeft my in 't hong'ren trouw verzeld;
Wy hebben ook zo lief malkander,
Gelyk als de eene broër den ander.

PEDRO REZIO.

Wel, die gelykenis is goed,
'k Geloof dat zy zyn van een bloed.

BIONO.

Van een verstand, myn Heer, wil zeggen.
Maar laten wy dit praatje leggen:
Want hy zo daatlyk hier zal zyn.
Signoor Guilhelmo had aan myn
Belast dat ik wel op moest passen;
Maar straks zo zal hy u verrassen.

GUILHELMO.

't Is tyd dan dat men voort begint.
Biono, wat hebt gy verzind?

BIONO.

Myn Heer, wilt my slechts overlaaten
Die zorg, en niet uw tyd verpraaten,
Ben ik voor niet aldus gekleed?

GUILHELMO.

Zyn dan de danssers al gereet?

Bio.

BIONO.

O ja, myn Heer, wil hem ontmoeten,
En hem als Gouverneur begroeten.

FRANCISCO.

Ik hoor gerucht, daarkomt hy aan.

GUILHELMO.

Nu, 'k laat dan alles op u staan.

BIONO.

't Zal alles gaan naar uw behaagen.

DERDE TOONEEL.

SANCHE PANCHE, GUILHELMO, FRANCISCO,
PEDRO REZIO, PAGIE, *en verdere stoet.*

SANCHE PANCHE.

Ei, Broertje, wilt wat zorg draagen
Dat toch myn Graauwtje te eeten krygt;
Je ziet hoe dat het staat en hygt,
't Zou zonder my niet kunnen leeven,
Al wou je hem dit Eiland geeven:
Nou dekt hem warm, op dat daar van
Hy 't u daar na weêr loonen kan,
Want al 't geen dat hy my zal vraagen;
Zal hem nooit werden afgeslaagen.
Och! hoe onnoozel ziet het Beest.

PAGIE.

Heer Gouverneur, weest niet bevreesd,
Aan spys noch drank zal 't hem niet scheelen.

SANCHE PANCHE.

Ik ga hem dan aan u beveelen.
Wel, is dat ryden op een draf,
En dat van 's morgens vroeg al af!

GUILHELMO.

Den Gouverneur kan zich begeeven
In deeze stoel.

SANCHE PANCHE.

Wel, van me leeven

Is dat het eerste, en ik meen wel,
Dat zulks het lef niet weezen zel.
Maar wat wil, zegme een van jou luiden,
Dat schilderytje daar beduiden?

GUILHELMO.

Dat 's een gebod, het welk ik voort
Zal leezen dat het yder hoord.

SANCHE PANCHE.

Wist ik het, 'k moet een sielt wel weezen.
Wilt dit dan overluid eens leezen.

GUILHELMO.

Wel, wyl gy 't zo geraaden vind.

SANCHE PANCHE.

Wat ben jy een gehoorzaam kind.

GUILHELMO.

Hoord, Burgeren, en Edellieden,
Wat dat dit schrift u zal gebieden.

*V*an weegen zyn Excellentie, den Hertog, word gesteld en verkooren, gelyk by verkieft en steld mitsdeezn, tot Gouverneur Generaal van dit eyland Barataria, den Edelen Heer Don Sanche Panche, belast, en beveeld aan een yder den zelve daer voor aan te neemen en te erkennen, en zyne beveelen te gehoorzaamen, op onze hoogste ongenade voor die geene, die zich aan dit voorsz. gebod en verkiezinge niet zoude komen te gedraagen. Aldus gedaan en gearresteert ter vergaderinge, en met goedvinden van onzen Raade.

Den 13 van Louwmaand.

Den Hertog van Nunquam novi.

SANCHE PANCHE.

'k Zal toonen, dat ik ben jouw Heer
Met naam en daad, en noch veel meer.

GUILHELMO.

Wilt hem den Staf van Staat nu geeven.

Lang

Al te zaamen.

Lang onzen Gouverneur moet leeven!

GUILHELMO.

Tfa! dat de Danflers koomen voort,
En doen haar plicht als dat behoord,
Op dat 'er niets en mag gebreeken,
Noch aan deez' hulding blyven fleeken.

*Hier komen vier perzoonen, gekleed als Boeren en Vif-
fchers, die t'zaamen een Ballet danffen, gedanst beb-
vende, rammelen alle vier met fleutels zo geweldig
dat Sanche Panche verftoord weezende, dus uytvaard:*

SANCHE PANCHE.

Ik zeg houd met dat ramm'len op,
Eer ik je voor jou kop ftraks fchop;
Hoe zel men zo een mensch trakteenen?
Ik hoeft eens in dit promobeeren,
En hou my mal of zot daar meê,
'k Was ook wel gek dat ik zulks leê.

FRANCISCO.

Den Heer, Don Sanche, neemt ten beften...

SANCHE PANCHE.

Wel, deuze vent zou wel ten leften,
Zo ik het niet kwam te verhoên,
Een mensch wel hiel puurfteeken broên.
Den Heer van 't volk, van jouw, laat weeten;
Dat hy wil Sanche Panche heeten;
Want niemant ooit in ons geflacht
Een Dom ter waereld heeft gebragt,
En zo 'k hier blyyen mag twee daagen,
Zal ikze al voor zint felten jagen:
Daar is zo veel van dit gefpui,
Datze, als de muggen, door het huis,
En eeveneens gelyk de mieren,
Geftaadig voor onze oogen zwieren.

GUILHELMO,

Myn Heer doet wel, dat hy voortaan

Het

Het na zyn zin wil schikken gaan;
Nu moet hy eerst, naar 's Eilands rechten,
Zo daat'lyk yders twist beslechten:
Dit moet geschiên, eer dat hy van
De Wyn of 't eeten proeven kan.

SANCHE PANCHE.

Steld my dan wieje wilt te voeren,
Ik zelze met geduld aanhooren,
Doch, zynze droef of bly hier van,
Ik trek my dat in 't minst niet an.

VIERDE TOONEEL.

SANCHE PANCHE, GUILHELMO, FRANCISCO, JAQUES, PONTIAL.

JAQUES.

Heer Gouverneur, wy beyden, heeden
Voor u verschynen om deez' reeden.
Met oorlof, Heer, dat ik het zeg:
Deez' man komt lest, niet in myn weg,
Maaar by my zelfs, en op myn winkel,
Zie, dat jy 't vat, hy is een kinkel,
En ik een snijer, met verlof.

PONTIAL.

Geloof, Heer, niemendal daar of;
Want hy heeft my zeer schelms bedroogen.

JAQUES.

Dat hebje doer uw hals geloogen.

PONTIAL.

En dat jy zelfs een loog'naar bent
Dat is een yder wel bekend.

SANCHE PANCHE.

Geen tribuatie niet malkander,
Noch scheld hier niet den een den ander,
Spreek jy, die eerst sprak, fyn gezet.

JAQUES.

Myn Heer, een yder kend my wel,

14 HET GOVERNEMENT.

Al zoekt hy zo myn eer te neemen,
Ik zal van niemand 't zyn ontvreemen.

SANCHE PANCHE.

Vervolg maar zonder ommeweg.

JAQUES.

'k Ben, met verlof dan, dat ik 't zeg,
Een die zoekt aan zyn kost te raaken,
Myn Heer, met eerlyk kleëren maaken.
Terwyl ik werk, komt deze man,
Die ik niet als van aanzien kan,
En vraagd; Heer Meester, van dat laaken,
Kan jy daar wel een muts van maaken?

Ik, maakende myn overslag,
Antwoorde ja; hier op zo mag
Hy hebben toen gedacht met eenen,
Dat ik het stof zocht te verkleenen
Door 't oog der schar, by ja en neen,
Als by de snijers is gemeen.
Hy vraagd dan, schrikk'lyk bang voor 't taaken,
Of ik 'er kon geen twee van maaken?
Ik zei, zyn meening ziende, ja;
Hy weër: geen drie ook? en daar na,
Of het geen vyf zou kunnen weezen?
'k Zeg ja, en 'k naaize; nu komt dezen,
Nu ik zyn mutzen heb gedaan,
En al myn ander werk liet staan,
Om ze alle vyf van my te haalen,
Maar wil nu 't loon my niet betaalen,
En noch daar boven, dat ik al
Het laaken hem vergoeden zal.

SANCHE PANCHE.

Wel, huisman, wil jy bem niet loonen?

PONTIAL.

Neen, Heer, maar laat hy ze u eens toonen:

JAQUES *steekende de vyf mutsjens op zyn
vyf vingeren, en die om hoog houdende.*

Daar zyn de volle vyf gereed,

En

En 'k wil wel neemen op myn eed,
 Dat ik niets daar van heb gehouwen.
 Aangaande 't werk; 'k wil wel vertrouwen,
 Dat niemand het verbeet'ren kan;
 En 'k wil het heele Gild daar van
 Wel laten zelfs haar oordeel vraagen,
 Of men van 't werk zou kunnen klaagen.

SANCHE PANCHE.

Met deez' vyf mutzen, ik gebiê,
 Dat men den armen meê voorzie:
 Van 't geen nu 't werk of stof mag raaken,
 Den Snijer 't loon, den Boer het laaken
 Verliezen zal, daar meê is 't uyt,
 Jy hebt het allebei verbruid,
 En gaat daar allebei meê wand'len.

VYFDE TOONEEL.

SANCHE PANCHE, GUILHELMO, FRANCISCO,
 JACO, BESTEVAAR.

JACO,

Wy hebben, Heer, iets te verhand'len;
 Die man en ik oneenig zyn:
 Hy heeft tien kroonen laaft van myn
 Geleend, die 'k, 't eerste van myn leeven,
 Hem zonder handschrift heb gegeven:
 'k Maan hem, maar hy zegt, te onbeleefd,
 Dat hyze weêr gegeven heeft,
 Zo hy voor u nu zulks wil zweeren,
 Zal ik van hem niets meêr begeeren.

SANCHE PANCHE.

Wat zeg jy, Bestejaar?

BESTEVAAR.

'k Beken,

Dat ik ze heb ontfangen, en
 Dank hem daar voor; maar wyl hy gaaren
 Had, dat ik voor u ging verklaren,

Of

Of ik 't hem wedergaf, of niet,
 Zo ben ik reê. houw vast dit riet, Tot *Jaco.*
Dat ik vry dool in vreemde landen,
Zo 'k hem zyn geld niet gaf in banden.

SANCHE PANCHE.

Wel, vriend, wel, wat zeg jy nou weêr?

JACO.

Nou ben ik wel te vreedén, Heer.

SANCHE PANCHE.

't Kan weezen dat jy 't hebt vergeeten,
 Daarom vertrekt, 't werd jou geheeten.

Naar zich bedacht hebbende met vreemde postuuren.
 Dat men hen straks hier weêr ontbied.

Jaco en Bestevaar weder op 't Tooneel.
 Vriend, geeft me eens heen en weêr jou riet
 Van flus.

BESTEVAAR.

Daar is het zo ik meene.

SANCHE PANCHE tegens *Jaco.*

Hou daar, gy zyt betaald, ga heene.

JACO.

Hoe! met dit riet? dit lykt wel spot.

SANCHE PANCHE.

Ja, of ik ben den grootste zot,
 Die hier ooit was; nu zel je leeren,
 Of ik een Eiland kan regeeren.
 Dat men dat riet in stukken breekt,
 Daar deeze man zyn geld in steekt.

Men breekt het riet, daar uyt tien gouden kroonen
vallen.

GUILHELMO.

Is 't moog'lyk! wat kon u toch toonen,
 Dat daar in schuilden de tien kroonen?

SANCHE PANCHE

't Was myn verstand, zulks vry geloofd,
 Dat my brogt dit vermoên in 't hoofd.
 Ja maat, zo gauw een man en vinje

In heel Janropa, noch Oost-Inje,
Zelfs in het gantsche Kristenryk;
En is 'er niemand my gelyk,
Die zulk een sneedig vonnis velde:
Want diergelyk my eens vertelde
Den Pastor, op zint Jutfaas dag,
Dat my nu in het hoofd noch lag.

Tot de Bestevaar.

En jy, wilt dit niet meer beginnen,
Maar steld die fratsen uit jouw zinnen,
Of ik zel toonen dat ik an
Een deugniet zulks wel loonen kan;
Voor deez' tyd is het jou vergeeven,
Doch wilje voort van hier begeeven.
Maar is 't geen tyd haast dat men eet?

Z E S D E T O O N E E L.

SANCHE PANCHE, GUILHELMO, FRANCISCO, LUCRETIA, BORDELO.

LUCRETIA boudende Bordelo by de kleérens

Recht, Gouverneur, recht; ô! wat leed!

SANCHE PANCHE.

Ja, wacht, tot dat ik heb gegeten.

LUCRETIA.

Myn lieve Gouverneur, wilt weeten
Dat ik my de ongelukkigste acht,
Want deezen schelm heeft my verkracht.

SANCHE PANCHE.

Nu spreek dan ras.

LUCRETIA.

Hy heeft genomen,

't Geen ik voor vroomen, en onvroomen,
Burgers en vreemden heb beschermd,
'k Heb me over niemands klagt ontfermd;
Maar ik ben altyd zuiver, even
Gelyk, als 't goud in 't vier, gebleeven.

B

Ja,

Ja, 'k heb myn eer, my zo veel waard,
 Wel drie en vyftig jaar gefpaard,
 Tot dat die roover is gekomen,
 Die my die roem dus heeft ontnomen.

SANCHE PANCHE.

Wel, Huisman, hoe ga jy zo an?

BORDELO.

Och! Heer, ik ben een arm flecht man,
 Die uitgegaan ben denze morgen,
 Om voor ried geld, (want 'k kan niet borgen!
 Met oorlof, Heer, dat ik liet zeg,
 En klaarder jouw te vooren leg,)
 Vier varkens zaam te koop te brengen:
 Maar of't de droes zo wou gehengen,
 Als ik myn Varkens nou, men Heer,
 Verkocht had, en naar huis toe keer,
 Komt my dit varkens vrouwmensch moeten,
 En 't beurd wel dat de menschen wroeten
 Mee in den drek, zo was 't met my;
 Maar, Heer, geloofd het zeker vry,
 En wil het voor de waarheid achten,
 Dat ik haar nimmer quam verkrachten.
 Of ik haar niet genoeg en gaf,
 Ik kon van haar niet raaken af:
 Maar wist my zo te sleuren, rokken,
 Tot datze my hier heeft getrokken.
 Maar 't ander, Heer, daar liegt zy an.

SANCHE PANCHE.

Wat geld heb jy, zeg eens, fynman?

BORDELO.

Heer zonder jokken, vyf pistoolen
 Dit leeren beursje houd verhoolen.

SANCHE PANCHE.

Wel, geef jy 't haar zo als 't daar is.

LUCRETIA.

Heb dank, voor uw behoudenis,
 Geen bidden my ooit zal verdrieten,
 't Zal altyd voor u overschieten,

Myn

Myn goed , en al wat u behaagd,
Die zorg voor weeuw , en weezen draagt.

ZEVENDE TOONEEL.

SANCHE PANCHE, GUILHELMO, FRAN-
CISCO, BORDELO.

BORDELO.

Och! och! och! och! 'k ben nou bedurven!

SANCHE PANCHE.

Loop heen, en gryptze by de lurven,
En wil, al maaktze al veel getier,
De beurs weêr daat'lyk brengen hier.

Bordelo binnen, en terstond met Lucretia weêr uit:

LUCRETIA.

Och! help! eerst heeft hy de eer benomen,
Nou zoekt hy meê aan 't geld te komen.

SANCHE PANCHE.

Heeft hy 't al?

LUCRETIA.

Wie? hy hebben! neen;

Ik brak hem liever hals en been,
'k Zou de oogen uit zyn kop lieft ryten;
En hem de neus van 't aanzicht byten,
Eer dat ik hem dat overliet:
Met mes, noch byl krygt hy het niet.
Voor zulk een hond zel ik niet vreezen,
Neen! dat moest al een ander weezen.

BORDELO.

Zy heeft gelyk, zo waar ik leef,
Dies ik den stryd gewonnen geef.

SANCHE PANCHE *tegen Lucretia.*

Wil my de beurs noch eenmaal langen.

Tegens Bordelo.

Hou daar, gaat daatelyk jou gangen,
Maak dat den droes jouw niet vervoerd,
En jy weêr werd van haar geloerd.

HET GOUVERNEMENT

ACHTSTE TOONEEL

SANCHE PANCHE, FRANCISCO,
GUILHELMO, LUCRETIA.

SANCHE PANCHE, *Tegens Lucretia.*

Jy, zusje, had jy zo veel magten,
Als by de beurs jy toonde, uw krachten,
Of half zo veel voor de eer gedaan,
'k Wed Hercules zelf had afgestaan;
Gaat daarom heen, wil van je leeven
Jouw in dit Eiland niet begeeven,
Of zult, zo jy jouw ooit vertoond,
Met hondert slaagen zyn beloond.

FRANCISCO.

Maar laten wy noch eerstmaal weten
Uw naam, of hoe gy word geheeten.

LUCRETIA.

Dat wil ik gaarne doen, ô ja,
Myn naam die is Lucretia.

SANCHE PANCHE.

Wel jy, Lukretia, meugt denken,
Dat men jouw zel wat anders schenken,
Als geld of goed, daar wel op let,
Zo jy hier ooit jou voet weêr zet.

NEGENDE TOONEEL

SANCHE PANCHE, FRANSICO,
GUILHELMO.

SANCHE PANCHE.

Die nou wat at, dit moetje weten,
Ik heb van daag noch niet gegeeten;
Dies, zo ik nu wat schaffen ga,
Zal ik veel kloeker zyn daar na:
Want nu myn buik, door 't groot verlangen,
Meend dat myn keel al is gehangen.
O broek! hoe zal ik straks een hoen ...
Maar, wat is daar al weêr te doen?

TIEN.

TIENDE TOONEEL

SANCHE PANCHE, GUILHELMO, FRANCISCO, LIDIA, TROZINA, BEATRIX.

BEATRIX.

Och! Heer, ik kom myn toevlucht neemen
Tot jouw, zy zoeken my te ontvreemen
Met kracht, geweld, en 'k weet niet hoe,
Het geen my komt rechtvaardig toe.

SANCHE PANCHE.

Wel, met geweld, wilt mede weten,
Beletje my dat ik ga eeten;
Maar dit is nou het leste, en 'k zweer,
Na jouw en hoor ik niemand meer.

BEATRIX.

Daar is, myn Heer, niet aangelegen,
Als ik maar heb myn geld gekreegen,
En aan my maar goed recht geschied,
Van myn part, hoor dan niemand niet.

LIDIA.

Wat, jouw geld! waar zou men dat leezen?
'k Meen dat de pot voor my zel weezen;
Jy bent myn Meid; en 't is myn geld.

TROZINA.

Ik vrees dat jy jouw branden zelt:
Het hoord aan my.

BEATRIX.

Dat zelje missen,
Ik meen jy zult jouw ook vergiffen.

LIDIA.

Laat los de pot, wel, wordje gek?
Of 'k lapje daad'lyk voor je bek.

BEATRIX.

Jy! jy! wel, dat moestje eens beginnen.

SANCHE PANCHE.

Zo et, zoet, al zachjes, en met zinnen,

Wil hier niet vechten met malkaâr,
Maar dat eerst de een spreekt, en dan de aâr.

LIDIA.

Heer Gouverneur...

TROZINA.

'k Moet jouw verkonden...

BEATRIX.

Men Heer, ik heb de pot gevonden.

SANCHE PANCHE.

Hoe! allegaâr, wel wat is dat?

Spreek jy, die eerst gesproken had.

BEATRIX.

Ja, Gouverneur, met al dat raazen

Zo zoeken zy my te verbaazen.

Ik was flus door myn Vrouws gebod

In onze tuin gegaan, daar 'k tot

Myn luk, zo als aan alle kanten

Ik bezig was met iets te planten,

Ik deuze pot met geld ontgroef.

Zie, Gouverneur, ik en behoef

Jouw nou niet verders meer te zeggen,

Want jy ze my zelt wis toeleggen,

Zo anders my maar recht geschied.

LIDIA.

Ja toch, myn kind, mis jy ze niet.

Myn Heer nou is 't myn beurt te spreken.

SANCHE PANCHE.

Maar wil voor al my 't hoofd niet breeken.

LIDIA.

O neen! ik zweertje by myn eer;

Ik had myn meid geheeten, Heer,

Dat zy zou aan de beide kanten

Van onze moestuin iets gaan planten,

En de aard opgraaven, als zy straks

Tot haaren voordeel zeide askaks,

Waar uit jy dan voor eerst kond gissen,

Dat zy voor al de pot moet missen;

Want

Want ze is myn meid, en heb ik haar
 Geheeten als dat zy zou daar
 Iets planten, zo ben ik die geene,
 Die de oorzaak was, en vrouw met eene,
 Waarom de pot met geld my hoord,
 En eigen toekomt, met een woord.

TROZINA.

Wel, wat komt my niet al ter ooren!
 Het geld dat zou jouw toebehooren;
 Ik meen wel dat zulks niet geschied,
 Zo ik maar aars Trozina hiet.
 Nou is het myn beurt, zo ik reken,
 Daarom zo zel ik ook eens spreken:
 'k Heb haar wel 't huis verhuurd, maar, Heer,
 De grond hoord my als eigen weêr,
 Die zou zy niet weg mogen neemen,
 Noch na een and're plaats vervreemen,
 Alsze uit het huis trekt moet zy 't daar
 Herstellen, als het eertyds waar
 Toen zy 'er eerst was ingekomen.
 Als ik, myn Heer, dan had vernomen,
 Dat men myn grond, of anders 't geld,
 Vervoerde, zonder my een speld
 Van al den buit eens toe te leggen,
 Of in het minsten iets te zeggen,
 Heb ik myn hand gelegd terstond
 Op deeze pot, of aars myn grond,
 Gebiê, dat zonder tegenstreven,
 Myn grond my word weêrom gegeven;

SANCHE PANCHE.

'k Weet niet hoe ik dit stellen zal,
 Een yder een begeerd het al,
 En ik zou zelfs gelooven mede,
 Dat yder een heeft groote rede.
 De Meid, Vrouw, Huisvrouw, evenveel
 Recht hebben in dit groot krakkeel:
 'k Weet raad, jy lui zelt zaamen deelen,

B 4

En

En die het eerste gaat krakkeelen,
 Die wil ik, dat van al het geld
 De waarde niet van eenen speld
 Zal hebben, wil daar mee vertrekken.

ELFDE TOONEEL.

SANCHE PANCHE, GUILHELMO,
 FRANCISCO.

SANCHE PANCHE.

Maar zeker, vrienden, zonder gekken,
 Laat het toch eens zyn eetenstyd,
 Myn maag al vry wat honger lyd.

FRANCISCO.

In het vertrek, alhier beneven,
 Kan zyn Genade zich begeeven,
 Waar 't eeten reed is.

SANCHE PANCHE.

Goed, kom aan,
 Laat ons daar daatlyk heenen gaan.

Einde van het Eerste Bedryf.

TWEE.

T W E E D E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

SANCHE PANCHE, GUILHELMO, FRAN-
SISCO, PEDRO REZIO.

SANCHE PANCHE.

Wat zo, wel hoe, dat mag ik lijen,
Nu zie 'k, na lyden volgt verblyen,
'k Meen nu eens lustig te eeten gaan,
Dies zet ik my dus boven aan,
Dit gouverneeren wou wel stinken,
Kom an, geef my eerst eens te drinken;
Waar blyfje? lustig, wilje spoën,
'k Meen nou myn lust eens te voldoen.

*Ondertusschen komt de Doctor, en raakt met zyn stokje
het glas, 't geen ten eersten, van de Hofmeester, San-
che Panche uit de band werd genomen, gelyk mede
het eeten of schotel die den Doctor komt te raaken.*

SANCHE PANCHE, nadat hy den
Doctor lang heeft aangezien.

Hoe is het? wilje van me maaken
Een Tanbalus?

PEDRO REZIO.

Voor alle zaaken,
Moet ik wel letten wat datge eet,
't Zy warm, of koel: 't zy koud, of heet:
Want daarom trek ik, Heer, myn voordeel
Van 't Eiland, op dat naar myn oordeel.
Gy niet moogt steeken in uw mond,
Als 't geen u is op 't hoogst gezond.
Daarom gebied ik, dat die fruiten
Men voort weêr draagen zal naar buiten,
Om datze zyn voor u te heet,
Gelyk ik de and're schotel deed,
Die, wilt dit vry van my onthouden;

Zo wel voor jongen als voor ouden,
Maar al te zeer verkoelend was :
Want 't leeven is, gelyk een glas,
En 't word te recht daar by geleecken,
Om dat het lichtelyk kan breeken.

SANCHE PANCHE.

Ik zie daar gints Patryzen staan,
Die staan my niet zeer kwaalyk aan.

PEDRO REZIO,

By lyve, moet gy die niet eeten,
Want uw Genade die moet weeten,
Dat in zyn boeken veel te klaar,
De Noordstar van ons allegaar,
Hippocrates, vooral verwyzen
Gaet, onder vogels, de patryzen.

SANCHE PANCHE.

Gy, Doctor, dan eens toezien moet
Wat spyze my geen hinder doet,
Want 'k zou, door my te veel te wachten,
Op 't lest van honger wel versmachten.

PEDRO REZIO.

Gy hebt gelyk, en recht; maar zacht,
Zie toe, dat uw Genade wacht
Zich met die knynen te verzaaden,
Want beter waaren zy gebraden,
Alzo zy veel te slym'rig zyn
Gestooft.

SANCHE PANCHE.

Dat mengelmoes zal myn
Niet schaad'lyk, maar wel nuttig weezen.

PEDRO REZIO.

Afsit, neen, 'k laatme niet belcezen,
Dat men, myn Heer, den Gouverneur
In 't minst daar van zou dienen veur;
Want in 't gemengeld kan men dwaalen :
Maar 't geen dat gy wel moogt doen haalen;
En dat men licht verteeeren kan,

Dat

Dat is wat rookvlees in de pan,
Maar zonder vet, voor alle zaaken,
Om dat het dan geen gal kan maaken.

SANCHE PANCHE.

Ik bid zeer hertelyk, myn Heer,
Die zet zich op deez' stoel eens neêr.
Houd my jouw naam doch niet verholên;
En zeg waar dat gy ging ter schoolen?

PEDRO REZIO.

Wel, is myn Heer, dat aangenaam:
Weet dan dat myn doorluchte naam
Is, Pedro Rezio de Agüero,
Geboortig van Tirteazuero,
By Almodabel, wel te recht,
En tusschen Caraquel het legt;
En tot Ozuna is, met eeren,
Geschied, myn Heer, myn promoveeren;
En tot Ciudad Reäl, voor al,
Daar ging ik school; hier hebt gy 't al.

SANCHE PANCHE.

Wel Pedro Rezio d'Agüero,
Geboortig van Tirteazuero,
't Geen by Modabel, als jy zegt,
En tusschen Caraquel ook legt,
En of te Ozuna jy, met eeren,
Jouw liet tot Doctor promoveeren,
En of jy t'school gíngt, is 't van 't mal,
Te Ciudad Reäl, wilt voor al,
Zo daad'lyk, zonder tegenstreeven,
Jou voort uit myn gezicht begeeven;
Want zo myn gramschap klimt ten top;
'k Smytje al de schotels na je kop,
Al was 'er geen Doctoor meer in den
Geheelen aardboom meer te vinden,
Ten minsten zulk een ezelskop;
Daarom pakt met je spillen op,
Of tot meer overvloed, jy heden,

Deez'

Deez' stoel krygt naar je stramme leden :
 Want ik zou grootelyks vermoên,
 Dat ik daar 't volk zou dienst meê doen,
 Een botmuil, zo als jy, te straffen,
 En wilje me geen eeten schaffen,
 Zo bruid heen met jouw Eiland, ziet,
 Dat hong'rig ampt begeer ik niet.

T W E E D E T O O N E E L :

SANCHE PANCHE, GUILHELMO,
 FRANCISCO, PAGIE.

Daar quam zo straks een post te landen,
 Die my deez' brief, Heer, gaf in handen,
 'Ze is van den Hertog, 'k meen, gewis,
 Dat daar al groot geheim in is.

SANCHE PANCHE.
 Wie is, wil my dat eens beduiden,
 Myn Secretaris van jouw luiden?

FRANCISCO.
 Ik, Heer, die een Biscayer ben,
 En leezen, en ook schryven ken.

SANCHE PANCHE.
 Als een Biscayer, zonder vreezen,
 Zou jy hem van den Keizer weezen:
 Kom, wilt deez' brief eens op'nen gaan,
 En zien wat dat 'er in zel staan.

FRANCISCO.
*Aan de Eedelen Heer, Don Sanche Panche, Gouver-
 neur van 't vermaarde Eiland Barataria.*

In eigen handen.
 Hier uit, myn Heer, zo kan men leezen,
 Als dat de zaak geheim moet weezen.

SANCHE PANCHE.
 Wilt ons dan laten hier alleen,
 Behalven jy lui met je tweên.

DER

DERDE TOONEEL.

SANCHE PANCHE, GUILHELMO,
FRANCISCO.

FRANCISCO leeft.

Tot onze kennis is gekomen,
Dat zeker volk heeft voorgenomen,
Die vyanden van u en myn,
En Barataria mee zyn,
Dit Eiland schielyk te overvallen,
En dat reeds daar toe, onder allen
Een zek're nacht gekoozen is,
Om 't werk te neemen heel gewis:
Maar 'k weet niet wanneer dat zy zullen
't Verraad, door haar bestemd, vervullen.
Ziet toe dan dat gy wel oppast,
Dat men het Eiland niet verrast.
'k Heb ook voor zeker noch vernomen,
Dat vier perzoonen zyn gekomen,
Om u te helpen aan een kant,
De wyl men vreesd uw groot verstand.
Met sonderd oogen, op de treeken
Van yder let, die u komt spreken,
'k Vermaan u ook, dat gy wel let
Wat dat men u voor spys voor zet,
Want om te rooven u het leeven,
Zo wil men u gewis vergeeven.
Voorts dat gy zorg draag, wilt vermoen,
En 'k zal u tyd'lyk bystand doen;
Indien dat men u mogt verrassen,
Wil voor de rest maar wel oppassen,
En slaat op alle ding goede acht,
Gelyk men van uw kennis wacht.
Aldus uit onze plaats geschreeven.
Uw Vriend, den Hertog.

SAN-

SANCHE PANCHE.

By myn leeven,

Het geen my dunkt, dat wel behoord,
 Is, dat men daadelyk en voort
 Den Doctor, eer dat hy gaat spatten,
 Zo strik straks by de kop doet vatten:
 O ja, gewis, den besten raad
 Is, dat men 't doet op heeter daad;
 Want hy zoekt, wie of ooit zulks hoorden,
 Met enk'le honger my te moorden.

GUILHELMO.

Daarom, myn Heer, zo is myn raad,
 Dat, van al 't geen op tafel staat,
 Uw Hoogheid niet hoord aan te raaken,
 Want het een Turksche Kok ging maaken:
 En zo men zeid, dat volk is loos,
 Ja zelfs de drommel veel te boos.

SANCHE PANCHE.

Ik wil 'er ook niet tegensfreeven,
 Maardat men tot behouwd van 't leeven,
 Want zonder eeten, ik vertrouw,
 Dat ik 't deez' nacht niet over houw,
 My gaf wat brood, met wat raazynen,
 Zie, daar op hechten geen venynen.
 Moet ik niet sterk zyn op deez' tyd,
 Om kloek te vechten in den stryd?
 Zo ken jy lui daar uit wel leezen,
 Dat zulks niet kan met honger weezen;
 Maar, als ik heb gegeeten, dan
 Laat komen al wat komen kan,
 Ik zalze dan den hals gaan breeken!

VIERDE TOONEEL.

SANCHE PANCHE, GUILHELMO, FRAN-
CISCO, PAGIE.

PAGIE.

Een Boere Pleiter zoekt te spreken,
Myn Heer, van iets, 't geen voor gewis,
Een zaak van groot belangen is.

SANCHE PANCHE.

Wat komt me hier niet al te vooren!
Is 't nou een tyd om hem te hooren?
Wie hoorde ooit dat men pleiten gaat,
Of iets verzoeken 's avonds laat?
Wel hoe! deez' Pleiter mag wel denken
Dat ons het vasten meê kan krenken,
En wil men leeven, 'k hoop hy weet
Dat men altoos eens daags wat eet.
Zo dit regeeren lang mag duuren,
't Geen zyn zal, dunkt my weinig duuren,
'k Zal op die Pleiters nu voortaan,
Een ander order stellen gaan,
En daar goê wetten voor verzinnen.
Voor deez' tyd, zegt dat hy komt binnen,
Maar let'er op, noch ziet niet mis,
Of 't ook een van de moorders is.

PAGIE.

Neen, 't schynt een vroome ziel te weezen.

GUILHELMO.

Den Gouverneur heeft niet te vreezen,
Zo lang als wy hier by hem zyn,
Schaân hem geen moorders, noch venyn.

SANCHE PANCHE.

Dat zet myn vrees vry wat ter neder.
Maar om op 't eerst te koomen weder,
Terwyl den Doctör hier niet is,
Mogt men wel, tot behoudenis
Myns leevens, 't een of 't ander haalen.

GUIL.

GUILHELMO.

Op morgen zal men mild betaalen
De schaa van 't avondmaal.

SANCHE PANCHE.

Niet eer?

V Y F D E T O O N E E L.

SANCHE PANCHE, GUILHELMO, FRANCISCO, PEDRO REZIO, PAGIE, BIONO.

BIONO.

Wie is hier Gouverneur, myn Heer?
FRANCISCO.

Wel! wie zou men dat anders heeten,
Als die is in dien stoel gezeeten?

BIONO.

Dat ik de zoom kusch van uw kleet.

SANCHE PANCHE.

Ga voort maar, dat is niet een beet,
Ik luister toe met open ooren.

BIONO.

Ik ben een Huisman, en gebooren
Van Michuel Turra, 't geen niet veer
Van Ciudad Reäl leid, myn Heer.

SANCHE PANCHE.

Ja, ja, ik kan het wel te deegen,
Van mynent is 't niet veer geleegen,
Ga jy maar voor, en niet ophoud.

BIONO.

De zaak is zo dan, 'k ben getrouwd
Geweest, leest aan een vrouw vol deugden,
In onze kerk in vree en vreugden.
Ik heb twee zoonen, de een, voor al,
Licentiaat haast worden zal;
De jongste laat ik meê met eeren
Tot Baccalaurus kloek studeeren.

Myn

Myn vrouw is dood; 'k wierd weeuw'naar, als
 Een Doctor haar brogt om den hals,
 Die haar, door 't al te sterk traraaren,
 Naar de and're waereld heeft doen vaaren,
 Want zynde zwaar, gaf naar zyn zin,
 Haar al te veel pargaatjens in.

SANCHE PANCHE.

Invoegen was zy niet gesturven,
 Of had geen Doctor haar bedurven,
 Jy stond nu niet als weeuw'naar hier.

BIONO

Neen, Heer, in geenderlei manier.

SANCHE PANCHE.

Wy zyn al in een schuit getreden,
 Ga jy maar voort met al je reden,
 Want het is meer om te eeten tyd,
 Als dat die metje praat verslyt.
 O bloed! dit is weér een de Agüero,
 Geboortig van Tirteazuero.

BIONO.

'k Zeg dan dat deezen zoon, Heer, nou,
 Die Baccalaris worden zou,
 Een dochter heeft met al zyn zinnen,
 Hier in dit Eiland gaan beminnen,
 Die Clara heet, en dochter wis
 Van Andries Perlerino is.
 O! 't is een paerel aller vrouwen!
 Die haar als een Prinses kan houwen,
 Een roos in schoonheid lykt haar niet,
 Alsmenze van ter zy bezieet,
 Wyl dat zy 't slinker oog te vooren
 Heeft van de pokjens heel verlooren.
 Men zeid datze ook pokdaalig is,
 Maar graaven zyn 't te recht, en wis,
 Daar zyze in vangt, die na haar haaken,
 Voorts, om meê niet besnot te maaken
 Haar neus, is zy zo puntig, dat

C

Zy

Zy daar wel zorg voor heeft gehad,
 Want z' heeft de neus heel omgekroopen,
 Als ofze van de mond wou loopen.
 Ben yder zy de loef aftak,
 't En waar en tand tien twaalf ontbrak.
 Was ook de mond niet groot, met eeren
 Zy met de beste mogt pareeren.

SANCHE PANCHE.

Ga jy zo voort, 'k wed dat men wel
 Tot morgen wacht eer 't enden zel.

BIONO.

Wil noch een weinig tyd verbeiden,
 Ik zalder daatelyk uitscheiden.
 Natuur, die alles schikken moet,
 Heeft, tot ophooping van meer goed,
 De lippen, daar zy meê gaat pronken,
 Zo overvloedig haar geschonken,
 Dat noch tot lippen wel bleef stof,
 Al sneed men daar een hutspot of.
 Maar om dat zy van verf zyn aardig,
 Zo zynze zo veel meerder waardig,
 Want zy gelyken door 't fatsoen
 Den Jaspissteen, half blaauw, half groen.
 Myn Heer, wil het my doch vergeeven,
 Dat ikze heb zo naau beschreeven,
 Want zy werd zeer van myn bemind,
 Om dat zy haast zal zyn myn kind.

SANCHE PANCHE.

Wil haar zo veel jy wilt nitmeeten,
 Zo ik maar slechts wat had gegeten,
 Geen meer vermaak kon my geschiên,
 Als haar te conterfytien zien.

BIONO.

'k Ben altoos tot uw dienst gebooren,
 En zo wy 't nu niet naar behooren
 En zyn, 'k hoop dat den tyd, vooral,
 Zal komen dat ik 't worden zal.

Maar

Maar 'k zeg, zo 'k al haar aardigheeden,
 En kloekheid van haar lyf en leden,
 U moest beschryven, dat het myn
 Een zaak zou vol verwond'ring zyn.
 Maar dat is vol onmoog'lykheeden,
 Wyl datz' heeft scееve en kromme leden,
 Ja komen kan, in korten stond,
 Zelfs met de knijen aan den mond.
 Waar uit men lichtelyk kan trekken,
 Dat, zo ze haar van een kost rekken,
 Zy met het hooft, als ik vertrouw,
 Tot aan de zolder raaken zouw.
 Haar hand hadze al op trouw gegeven,
 Maar die is lam, en zonder leeven.

SANCHE PANCHE.

Dat 's wel, deez' praat my al verveeld,
 'k Hou haar genoegzaam uitgebeeld,
 Zelfs van het hoofd tot aan de voeten,
 Wat wilje dat ik doen zal moeten?
 Kom, zonder omweg tot de zaak.

BIONO.

Zo is dit, Heer, dan daar 'k na haak,
 Dat, wyl zy in des lichchaams deelen,
 Noch in het goed niet veel verscheelen,
 Jy met een brief wou schryven, aan
 De vader, dat hy toe moet staan
 Het huw'lyk, want jy moet meê weeten,
 Als dat myn zoon is half bezeeten,
 Want niet een dag 'er ooit passeerd,
 Of werd gestaag getovbenteert
 Door geesten, zo dat, onder allen,
 Ten laatste eens is in 't vier gevallen,
 En 't sederd 't aangezicht geschend,
 En heel verbrand, als parkement.

SANCHE PANCHE.

Heb je ook iets meer my voor te leggen?

B I O N O.

Ja, Heer, maar 'k derf het jou niet zeggen.
 Het is, of uw Genade my,
 Een honderd zo, of twee, of dry,
 Of zes ducaaten, om te leeven,
 Wou met myn zoon ten huwlyk geeven,
 't Geen dan geschiën zal met fatsoen.

S A N C H E P A N C H E.

Vriend, heb je noch iets meêr van doen?
 Schreum niet, noch wil je zelfs niet kwellen.

B I O N O.

Neen, Heer, ze zellen 't zo wel stellen.

S A N C H E P A N C H E.

Jou, onbeschoften kinkel, 'k zweer
 By dit en dat, en by myn eer,
 Zo jy jou niet van hier gaat pakken,
 Dat jy deez' stoel grygt op je hakken.
 Jy duivels schilder, als je zyt,
 Zo straks raak je al je tanden kwyt.
 'k Zou jou zo veel ducaaten langen,
 Daar 'k niet een duit noch heb ontfangen,
 En of ik ze al ontfangen had,
 Zou 'k jou daarom dat geeven? wat
 Raakt my doch al de Perlebynen?
 By 's Hertogs leeven, en het mynen,
 'k Zweer, ga je niet deez' kamer uit,
 Dat 'k toonen zal, hoe 'k een schavuit,
 En spotter mee kan mores leeren,
 Die hier maar, om my te tempteeren,
 Gestierd, zelfs van den drommel, zyt.
 Het is noch naauwelyks den tyd
 Van drie, vier uren, 't langst, geleeden,
 Dat ik dit Eiland kwam betreedn
 Als Gouverneur, en 't is al vast,
 Of 't geld my op de rugge wast:
 Daarom wil gaan, voor alle zaaken,
 Of 'k zel je daad'lyk voeten maaken.

V Y F.

VYFDE TOONEEL

SANCHE PANCHE, GUILHELMO, FRANCISCO, PEDRO REZIO, PAGIE.

SANCHE PANCHE.

Doe 'k noch als Schildknaap doolen gong,
Docht ik dat men in 't Hof niet zong,
Als altyd; hartje, wat begeerje?
Maar in het tegendeel, zo leerje,
Dat, eer men jouw wat deed te goed,
Men je eer van honger sterven doet;
Dank Doctor Rezio de Águero,
Geboortig van Tirteazuero.

PEDRO REZIO.

't Is tot uw voordeel, dat ik let
Dat men niets kwaads u voor en zet;
Maar morgen zal ik u vergunnen,
Dat gy 't weér zult inhaalen kunnen.
Indien 't nuw Genade lust,
Kan hy zich voegen tot de rust.

SANCHE PANCHE.

Pas jy dan morgen op het eeten,
En ik zal 't myne niet vergeeten,
Ik zel dit Eiland, als een Prins,
Regeeren, en ben niet van zins
Om iemand een'ge gunst te toonen,
Maar die zich wel draagd, zal ik loonen,
En zo de ocacie zich wil biën,
Men zal een wonder aan my zien.

GUILHELMO.

Wy wachten maar naar uw begeeren,
Want dit zachtmoediglyk regeeren
Verbind ons anders niet te doen.

SANCHE PANCHE.

Men hoor dan beter my te voën.
Denkt vry, dat, zonder veel te zeggen,

Ik 't best niet voor het slecht laat leggen:
Maar ik mag zwygen nu daar van,
Wyl het doch aars niet weezen kan.
Wil morgen dan, voor alle zaaken,
De spys en drank heel vroeg klaar maaken,
Voor deez' tyd mag ik slaapen gaan,
Met spys, noch drank, niet overlaân.

GUILHELMO.

Kom, laat ons saamen, zonder beiden,
Den Gouverneur naar bed geleiden.

Einde van bet Tweede Bedryf.

DERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

GUILHELMO, FRANCISCO, PEDRO REZIO.

GUILHELMO.

Wat dunkt u, is hy wys of mal?

PEDRO REZIO.

Ik weet niet wat ik zeggen zal;
Hy is 't van beids, want al zyn spreken
Vinde ik zo vol van loosheid steeken,
Dat het me in twyffel stellen doet,
Wat naam dat men hem geeven moet.

FRANCISCO.

't Schynt dat deez' Staat hem doet verand'ren.

GUILHELMO.

Besluiten wy nu met malkand'ren,
Hoe dat men best, in dit geval,
Het werk ten einden brengen zal.
Het zoude licht wel meê gebeuren,
Dat wy het een of 't aâr bespeuren,
En werden van zyn moed gewaar.
Men wacht ons, en 't is alles klaar.

FRANCISCO.

Wat wild gy doen?

PEDRO REZIO.

't Zal zich ontwinden

Van zelfs genoeg.

GUILHELMO.

Men zal hem binden

Voor eerst twee planken, maar wel styf,
In plaats van waap'nen, om zyn lyf,
En zeggen, dat aan al de stranden
Alreeds den vyand is aan 't landen,
En dat hy ons dus heeft verrast.

Maar dat men dan ook tyd'lyk past
 Om ons van achtren te bespringen;
 Wy zullen midd'lerwyl hem dwingen,
 Dat hy, heel ongekleeed, toestaat,
 Dat men hem aanstonds waap'nen gaat.
 Wy zullen vluchten, en 't zo maaken
 Dat hy straks komt in 't zand te raaken.
 't Is tyd, 'k meen dat hy nu al rust,
 Want hy is moede, en zal geen lust
 Tot langer waaken hebben; laaten
 Wy hier niet onzen tyd verpraaten,
 't Zal zich wel voegen, gaan wy maar.

T W E E D E T O O N E E L.

GUILHELMO, FRANCISCO, PEDRO
 REZIO, JAQUES.

JAQUES.

Myn Heer, het is reeds alles klaar;
 Begin 't geen gy hebt voorgenomen.

GUILHELMO,

Is hy ontkleed?

JAQUES.

Ja, reeds aan 't droomen
 Men had de deur naauw toegemaakt,
 Of hy is straks in slaap geraakt.

FRANCISCO.

Hoe weet gy 't?

JAQUES.

Dit kwam ons ter ooren,
 Wanneer men kon zyn ronken hooren.

GUILHELMO.

Kom, maaken wy een krygsgekarm,
 En roept, allarm!

Al te samen.

Allarm! allarm.

GUIL-

GUILHELMO.

Wil gy zo daadelyk vertrekken,
En onzen Gouverneur gaan wekken,
Op dat hy doch wat ordre steld?

DERDE TOONEEL.

SANCHE PANCHE, GUILHELMO, FRAN-
CISCO, PEDRO REZIO, JAQUES,
PAGIE, *En verdere floot, trekkende*
Sanche Panche voort.

SANCHE PANCHE.

Och! help! moord! brand! kracht en geweld!
Men wil me leevendig verslinden!

JAQUES.

Men Heer, men Heer, wy zyn jouw vrinden,
Die jouw verzoeken, dat jy haar
Wilt redden uit dit groot gevaar.

SANCHE PANCHE.

Och! laatme dan eerst wat bedaaren.

FRANCISCO.

Myn Heer, wy komen u verklaaren,
Hoe 's Hertogs brief ons dit wist klaar
Te melden, want men word gewaar,
Hoe dat den vyand is gekomen,
En reeds het strand heeft ingenomen,
Ja, trekt hier recht op aan, zo als
't Gerucht ons meld, wy zyn om hals,
Indienge ons niet te hulp wilt komen.

SANCHE PANCHE.

Och! och! 'k begin nou weêr te schroomen.

PEDRO REZIO.

Kom, trek terstond de waap'nen aan,
Wilt gy niet dat wy al vergaan,
En dit heel Eiland ga verlooren.

SANCHE PANCHE.

Och! och! wat komt me niet te vooren!
 Zou ik me waap'nen, och! wat leed!
 Daar ik van slaan noch vechten weet?
 Dat zou Heer Don Quichot best passen,
 Die zou dat varken beter wassen;
 Ja, met een snap was zulks geschied:
 Voor my, Messieurs, 'k versta 't my niet.
 'k Zie, dat in plaats van vreugd te hooren,
 My niet is als verdriet beschooren.

VIERDE TOONEEL.

SANCHE PANCHE, GUILHELMO, FRAN-
 CISCO, PEDRO REZIO, JAQUES,
 PAGIE, BORDELO *met twee*
planken en een piek.

BORDELO.

Hoe! staj hier dan noch, men Heer?
 En binje noch niet in 't geweer?
 Kom, wilt gy als ons Hoofd voortreedn,
 Wy zullen volgen in geleden.
 Wy hebben waap'nen, voor uw lyf
 Hier, offensyf en diffensyf.

SANCHE PANCHE.

Wel, wyl 't zo zyn moet. 'k ben te vreden;
 Maar laat ik my dan eerstmaal kleeden.

BORDELO.

Daar toe, myn Heer, is nu geen tyd,
 Het gaat 'er heet, men vecht om stryd.

SANCHE PANCHE.

Wat mogt ik, armen Bloed! beginnen,
 Dat ik me ging zo grof verzinnen?
 'k Wou Gouverneur zyn; was ik 't niet,
 Zo waar ik niet in groot verdriet.

BOR.

BORDELO, *bem de planken aangedaan hebbende.*
Toon jouw nou als een man met eeren.

SANCHE PANCHE.

Wat drommel! wel dit lykt wel scheeren,
Ik doe genoeg zelfs, dat ik van
Het vallen my onthouden kan;
Maar voor de rest, wil ik je zweeren,
En kan ik niet een stap marcheeren.

PEDRO REZIO.

Ga voort maar, want het gaat voor goed,
De schrik u al deez' hindring doet.

GUILHELMO.

Myn Heer, laat al deez' vrees maar vaaren;
Wy zullen u al t'saam bewaaren,
Stap voort maar, als een moedig man.

FRANCISCO.

Naar 'k zie, komt daar den vyand an.

VYFDE TOONEEL.

SANCHE PANCHE, GUILHELMO, FRAN-
CISCO, PEDRO REZIO, JAQUES, PA-
GIE, BORDELO, BIONO, JACO,
BESTEVAAR, *en Gevolg, vertoo-
nende een troep vyanden.*

BIONO.

Tsa, laat ons saamen onder allen,
Den Gouverneur op 't lyf gaan vallen.
*Men vecht, Sanche Panche, willende voort treden, valt
voor over, men loopt hem over 't lyf, en men zit op hem.*

SANCHE PANCHE.

'k Geef my gevangen, och! genâ!
'k Bid, helpme doch, eer 't is te spâ.
Moet ik dus in de blom dan sterven
Van myne jeugd? en altyd derven
't Gezicht van kind'ren en van vrouw?

Bio.

BIONO, zittende Sanche Panche op 't lyf.
 Tfa, mannen, blyf by dat kartouw,
 Sluit uw gelederen te deegen,
 Schept moed, noch weest in 't minst verleege.
 Bewaar die poort wel; smyt gy weêr
 De brandende oly op haar neêr.
 Verzorg de deur, en wil wel letten
 Dat gy den ingang gaat bezetten.
 Dat gaat 'er weêr met moed op aan.

SANCHE PANCHE.

Och! och! was 't Eiland maar vergaan!
 Of was ik dood! want door dit praamen
 Zo kan ik naauw'lyks langer aâmen.
 Och! Graauwtje, 'k wensch dat gy altyd
 Bevryd moogt zyn van dezen stryd!

ZESDE TOONEEL.

SANCHE PANCHE, GUILHELMO, FRANCISCO,
 PEDRO REZIO, BORDELO,
 PAGIE,

FRANCISCO.

Men roept victori! 't is gewonnen!
 Zo vieriglyk, en onbezonnen
 Als zy begonden, ziet men weêr
 Dat zy den stryd verlieten, Heer.

GUILHELMO.

My docht dat 'k iemand spreekken hoorden.

SANCHE PANCHE.

Help! help! daar koomenze my moorden.

PEDRO REZIO.

't Is noch van 's vyands volk, men schiet.

SANCHE PANCHE.

Ei, vrinden, 'k bid je, schiet doch niet,
 Want jy zou 't onrecht giffen konnen.

GUIL.

GUILHELMO.

Zyt gy 't, myn Heer, ze zyn verwonnen.
Tsa, recht u op, en de eer geniet
Van 't geen is door uw hand geschied.

SANCHE PANCHE.

Kom, help me dan eens op myn beenen,
Want anders val ik daar weêr heenen.
Jy, Vrinden, ik bedank jou zeer,
Voor al die zorg die jy noemt eer,
En 'k wil, om geen meêr stryd te vreezen,
Jou Gouverneur geenzins meêr weezen.
Naakt ga ik uit het Eiland, en
Naakt ik daar in gekoomen ben.
Daar men gemeenlyk van al de aâren
Niet anders ziet als geld vergaâren,
Zo als ik kwam, zo gaâ ik weêr.

PEDRO REZIO.

Neen, dat mag zo niet zyn, myn Heer,
'k Zal uw Genade eens doen klifteenen,
En iets *ad casum* ordonneeren,
Het geen u weêr zal frisch doen staan.
En wat het eeten aan mogt gaan,
'k Beloof u, by des Hertogs leeven,
Dat ik u zal genoeg doen geeven.

SANCHE PANCHE.

Te laat, zei de ekster, daarom laat
My door, noch in den weg niet staat;
Want 'k heb tot blyven zulk verlangen,
Als om my aan dien balk te hangen.
Men moest my zo niet hebben weêr,
Al gaf jy honderd my, en meer,
Gouvertementen voor bankwetten,
Ik zou 'er niet een mond aan zetten.
Laat daarom my slechts heenen treên,
Want ik geen uur te blyven meen.

GUILHELMO.

Men zal dat graag doen, en van herten,

Hoe

Hoewel ons dat al vry zal smerten.

SANCHE PANCHE.

'k Weet raad, wees jy haar Gouverneur,

'k Stel jou in plaats van my haar veur,

Ik meen 't altoos niet meêr te weezen.

GUILHELMO.

Denk dat....

SANCHE PANCHE.

Neen, 'k laat me niet beleezen.

GUILHELMO.

Wel, als jy 't dan zo wilt verstaan,

Zo neemen wy 't op die voet aan:

Maar wil ons zo veel tyd vergunnen,

Dat wy u weêr onthulden kunnen,

En dat men u, gelyk men 't gaf,

't Gouvernement weêr neemen af.

SANCHE PANCHE.

Wel, daar meê ben ik ook te vreden,

Maar 't moest in aller haast dan mede

Geschieden, anders wacht ik niet.

GUILHELMO.

Tja, dat het dan zo straks geschied.

*Hier danſſen vier Perzoonen een Ballet, met degen
en ſchilden, in 't welke zy tegens malkander vechten;
bebbende Sanche Panche zyn ſtaf en ſteutels ontnomen.*

SANCHE PANCHE.

Nou, Vrinden, daar meê ga ik wand'len,

Heb jy noch ietwes te verhand'len,

Zo spreek, terwyl den dag komt aan,

En ik zo meen op reis te gaan?

FRANCISCO.

Neen, Heer, terwyl dat gy liet dulden,

Als dat men u weêr mogt onthulden.

SANCHE PANCHE.

Zo valt 'er niet te zeggen dan?

GUILHELMO.

Neen, dan als dat wy al t'faamen, van

Dit

Dit Eiland , zo gezonde, als kranken,
Voor uw regeeren u bedanken.

SANCHE PANCHE.

'k Wensch aan dit Eiland alle goed,
Dat het kryg nimmer tegenspoed.
Ik mag wel zeggen , zonder schroomen :
'k Ben arm daar in en uit gekomen.

PEDRO REZIO.

Dus ziet men dan, tot een besluit,
Van Sanche het regeeren

U I T.

00011309

